

Semanttinen asiakirjahallinta

Yhteisöllinen semanttinen web 2.0
15.1.2010 Aalto-yliopisto

Pekka Henttonen, YTT
yliassistentti

UNIVERSITY
OF TAMPERE

DEPARTMENT OF INFORMATION STUDIES AND INTERACTIVE MEDIA

Asiakirjahallinta

- Pekka Henttonen, Kimmo Kettunen ja Katri Seitsonen
- Osaprojektin rahoittajat TEKES, ValtIT ja Kansallisarkisto
- Asiakirja-aineistojen piirteitä asiakirjahallinnon näkökulmasta
 - Tesaaurusten vähäinen käyttö
 - Luokitusten ja aineistojen organisaatiokohtaisuus
 - Luokituksessa tärkeitä
 - Hallinnan tarpeet tiedonhaun lisäksi
 - Tehtäväpohjaisuus
 - Asiakirjajärjestelmien käytettävyysoongelmat
- Yhteinen aineisto TKK:n kanssa - rajanveto
 - ➔ huomio siinä, miten asiankäsittelyjärjestelmistä voitaisiin tehdä "älykkäämpiä" ottamalla huomioon käyttäjän toimintakonteksti

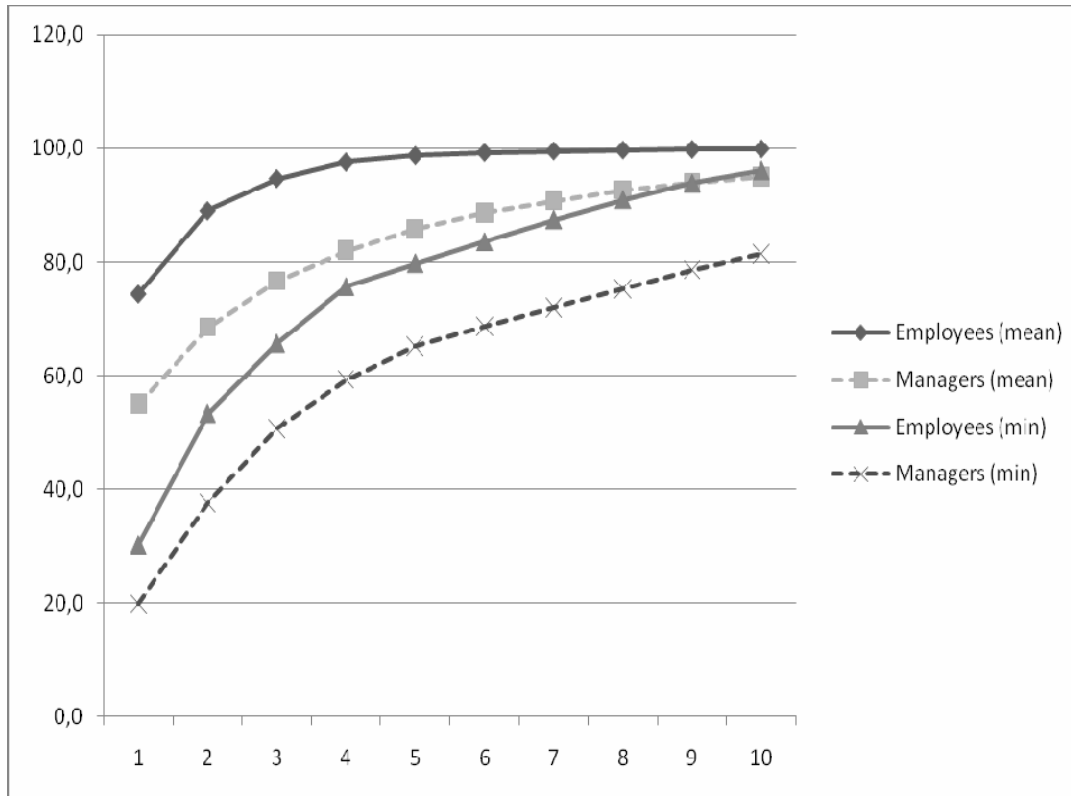
I Asiakirjojen metatietojen sisältö

- Analysoitiin metadataa erään suomalaisen viranomaisen SÄHKE-yhteensopivan asianhallintajärjestelmän aineistossa
- 7252 asiakirjaa ajalta 30.9.2005 - 31.12.2007
- 184 000 metatietoelementtiä (690 000 alaelementeissä)
 - Suurimmaksi osaksi tapahtumahistoriaa (64 %)
 - Kuvailevaa metatietoa (12 %), käyttöä (10 %), tunnistemetatietoja (9 %)
 - Hyvin vähän suoraan yksittäistä dokumenttia kuvailevaa metatietoa (vain yksi elementti, "Title")
- Yli puolet SÄHKE-elementeistä käyttämättä, vain pakollisia käytetty
- Viitteitä siitä, että käyttäjät eivät lisää metatietoja

II Tehtäväluokitus, organisaatorakenne, käyttäjien tehtävät

- Voidaanko “päätellä”, mihin tehtäväluokkiin käyttäjät luovat asiakirjoja?
- Yleensä org.yksiköt käyttivät suurta osaa pääluokituksesta
 - Ei yhdestä yhteen suhdetta
 - Keskimäärin jokaisella yksiköllä oli metatiedoissa tapahtumia yli puolessa päätehtäväluokista
- Toisaalta kolme eniten käytettyä luokkaa kattoi 95 % tapahtumista

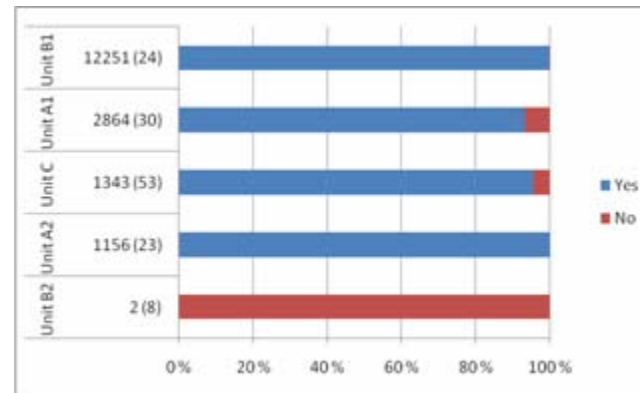
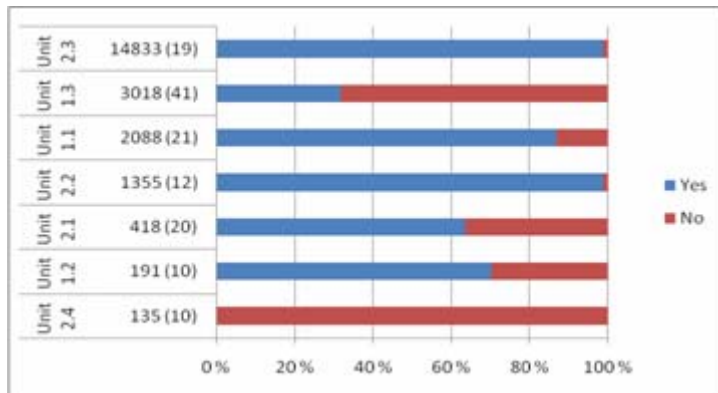
Käyttäjät ja tehtäväluokitus

- Käyttäjät hyödyntävät 2-10 % luokituksesta
- Ylempänä organisaatiossa enemmän kuin alatasolla
- Kolme eniten käytettyä tehtäväluokkaa kattaa keskimäärin 95 % käyttäjän tapahtumista ja vähintään 66 %
 - Johtajilla: keskimäärin 77 % (50 % at vähintään)

Käytön ennustettavuus

- Verrattiin sitä, miten tehtävät jakaantuivat organisaatioille ("ennuste") ja sitä missä tehtäväluokissa asianhallintajärjestelmää oli metatietojen mukaan käytetty ("todellisuus")
- Yhdeksän kertaa kymmenestä käyttö rajautui tehtäväluokkiin, jotka oli tunnistettu organisaatioyksikölle kuuluviksi

- Siis: olisi mahdollista rakentaa "älykkäämpiä" järjestelmiä, jotka ohjaavat käyttäjää oikeisiin tehtäväluokkiin, joko aikaisemman käytön tai käyttäjän / yksikön tehtäviä kuvaavan profiilin avulla
- Varaamia: org. koko, rakenne, työnjaon aste sekä tapa, jolla järjestelmää käytetään luultavasti vaikuttavat

III Kuntien yhteisen tehtäväluokituksen käytettävyyden parantaminen

- Kuntien yhteinen tehtäväluokitus kuvaa kuntien tehtävät, tähän asti kunnilla eri tehtäväluokituksia, vaikka tehtävät samat
- Tutkittiin tehtäväluokitusten yhdistämistä ontologioiden ja tesaurusten avulla
- Tavoitteena sisällöllisen yhteentoimivuuden lisääminen
- Ontologian rakentaminen tehtäväluokituksen pohjalta ei mahdollista
 - Tehtäväluokitus kuvaa tehtäviä, ei yksittäisiä käsitteitä
 - Ontologian rakentamiseksi tehtäväluokituksesta tulisi muodostaa sanasto
- Tesauruksen avulla voidaan kuvata kuntien yhteistä tehtäväluokitusta
 - Yhdistää tehtäväluokitusten käsitteet ohjaavien termien avulla
 - Tuo esille tehtäväluokkien kuvauksiin sisältyvät tehtävät, jotka eivät käy ilmi tehtäväluokan nimestä

Kiitos!

pekka.henttonen@uta.fi